

ДОКУМЕНТУВАННЯ ПРОЦЕДУР АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

УДК [657.6:657.1.011.56]:331.2

Вернигор Є. В.
студентка 2 курсу магістратури
факультету консалтингу і міжнародного бізнесу
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. Розглянуто основні процеси та інструменти з автоматизації процедур аудиту, які адаптовано для аудиту розрахунків з оплати праці. Розроблено підхід з використанням програмного забезпечення щодо проведення та документування аудиту розрахунків з оплати праці, а також систематизовано послідовність документування процедур аудиту розрахунків з оплати праці.

Аннотация. Рассмотрены основные процессы и инструменты для автоматизации процедур аудита, которые адаптированы для аудита расчетов по оплате труда. Разработан подход с использованием программного обеспечения по проведению и документированию аудита расчетов по оплате труда, а также систематизирована последовательность документирования процедур аудита расчетов по оплате труда.

Annotation. The basic processes and tools of automation of audit procedures that are adapted to audit payments of wages.

The approach of using software for conducting and documenting audit payments of wages and sequences systematically documenting audits of payments to pay.

Ключові слова: аудит, оплата праці, автоматизація, аудитор, облік, документування.

Ключевые слова: аудит, оплата труда, автоматизация, аудитор, учет, документирование.

Keywords: audit, compensation, automation, auditor, accounting, documentation.

В

умовах сучасних інформаційних технологій особливого значення набуває питання автоматизації аудиту. Однією з найбільш трудомістких ділянок обліку на підприємстві є заробітна плата, тому що вона передбачає проведення значної кількості розрахунків, розподіл інформації за різноманітними аналітичними ознаками, використання великої кількості нормативних актів. Відповідно, чим більше підприємство, тим більше зростає трудомісткість процедур при проведенні аудиту розрахунків з оплати праці. Автоматизація документування таких процедур є одним з інструментів підвищення його ефективності, що й визначає актуальність дослідження даного питання.

Дослідженням питань автоматизації аудиту присвячені праці вітчизняних вчених, таких як: Ангеліна І. А., Болдуєв М. В., Гаденко А. Д., Гольдберг Є. Я., Івахненко С. В., Кисла Т. Г., Король Г. О., Одінцова Б. Є., Сапоговська О. В., Пантелеєв В. П., Почкун А. В., Романов А. Н. та інші. Проблема автоматизації аудиту розрахунків з оплати праці присвятили свої роботи Закалінська К. О., Шевчук Л. П., Шокот А. О., Яровенко Г. М. та інші.

Метою даного дослідження є теоретичне обґрунтування рекомендацій щодо вдосконалення документування процедур аудиту розрахунків з оплати праці в умовах сучасних інформаційних технологій.

Виходячи з мети дослідження вирішено наступні завдання: дано загальну характеристику основних процесів та механізмів автоматизації процедур аудиту розрахунків з оплати праці та обґрунтовано підхід щодо вдосконалення документування процедур аудиту розрахунків з оплати праці з застосуванням інформаційних технологій.

Об'єктом дослідження виступає процес аудиту розрахунків з оплати праці в умовах сучасних інформаційних технологій.

Предметом дослідження є документування процедур аудиту оплати праці.

Оскільки майже всі підприємства ведуть бухгалтерський облік автоматизовано, то і аудиторська фірма повинна також проводити аудит з використанням відповідного програмного забезпечення. Тобто, автоматизована система аудиторської фірми проводила б імпортування даних із автоматизованої системи бухгалтерського обліку підприємства за

відповідним об'єктом аудиту та виконувала б всі розрахунки аналогічно, як система бухгалтерського обліку підприємства, але була б налаштована під вимоги аудитора і порівнювала б результати з даними, наданими підприємством, що скоротило б час та обсяги перевірки. На практиці можливо реалізувати запропонований напрям, для цього потрібно вибрати облікову систему, налагодити її під підприємство – клієнта з аудиту, укомплектувати модулем імпорту та порівняння даних (рис. 1).

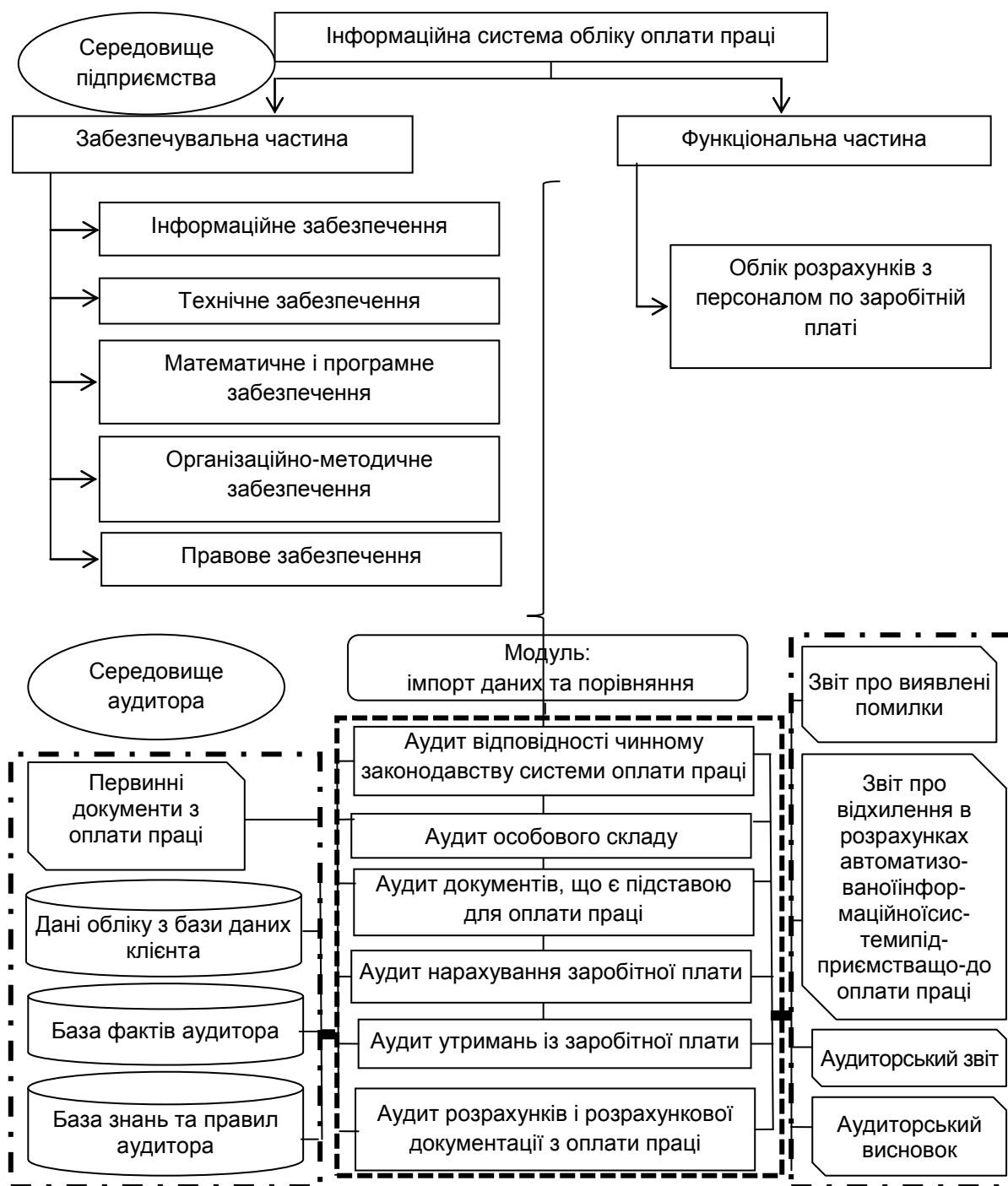

Рис. 1. Схема реалізації підходу до автоматизації процедур аудиту

розрахунків з оплати праці (адаптовано автором на підставі [1, с. 37])

Особливістю структури, представленої на рис. 1 є доповнення її базою фактів та базою знань і правил аудитора, які складаються на підставі даних підприємства – клієнта з аудиту, нормативної, планової, статистичної та іншої інформації.

В модулі імпорту та порівняння отримана інформація щодо об'єкту аудиту порівнюється із заданим еталоном. Вихідними даними модулю імпорту та порівняння виступають аудиторський висновок, аудиторський звіт та звіт про виявлені помилки, на основі яких формуються рекомендації стосовно подальшого усунення виявлених недоліків та факторів, якими було викликано ці відхилення[2, с. 85].

Отже, процес аудиторської перевірки представляє собою порівняння даних підприємства з еталоном, в якості якого виступають законодавчо-нормативні акти, планові показники, стандарти, дані статистики, результати попередніх перевірок та інші.

Ця структура спростила б проведення аудиту, однак, запропонований напрям потребує значних ресурсів і придатний для великих фірм з постійними клієнтами.

Оскільки цілісної системи документування аудиту розрахунків з оплати праці не існує, доцільно було б запропонувати підхід з використанням програмного забезпечення, яке б документувало аудит даної ділянки обліку. На рис. 2 автором розроблено схему роботи автоматизації аудиту розрахунків з оплати праці, яка б діяла в сучасних інформаційних технологіях.

Запропонований підхід з використанням програмного забезпечення передбачає проведення перевірки розрахунків з оплати праці за блоками: дотримання трудового законодавства, нарахування заробітної плати, розрахунок середньої заробітної плати для оплати відпусток і компенсацій за невикористану відпустку, розрахунок середньої заробітної плати для оплати відряджень і періоду непрацездатності працівника, перевірка правильності нарахування утримань із заробітної плати та нарахування заробітної плати.

Основою для розроблення підходу з використанням програмного забезпечення щодо проведення та документування аудиту розрахунків з оплати праці став принцип зниження трудомісткості виконаних робіт за

рахунок автоматизації операцій, на які при перевірці вручну витрачалося багато часу та виникали помилки внаслідок людського фактора[3, с. 136].

Рис. 2. Схема роботи підходу з використанням програмного забезпечення щодо проведення та документування аудиту розрахунків з оплати праці (розроблено автором)

В процесі використання цього підходу аудитор вводить необхідні для розрахунків дані, і програмне забезпечення само здійснює перевірку правильності всіх розрахунків, а також виявляє відхилення і видає необхідні рекомендації. Він також дозволяє проведення перевірок суцільним методом, за рахунок чого знижується аудиторський ризик та забезпечується складання робочих документів аудитора і звіту про перевірку.

Використання запропонованого підходу дозволить скоротити час

проведення перевірки та зменшити кількість помилок при документуванні процедур аудиту розрахунків з оплати праці. На рис. 3 автором виокремлено блок документування аудиту розрахунків з оплати праці в складі загального аудиту фінансової звітності.

Рис. 3. Послідовність документування процедур аудиту розрахунків з оплати праці (систематизовано та адаптовано автором [1, с. 37])

Особливу увагу в цьому блоці необхідно звернути на Тест внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці, який доповнено додатковими питаннями, такими як «Чи проводиться професійне навчання та тестування персоналу стосовно змін в законодавстві щодо виплат заробітної плати?» та «Чи внесені зміни до програмного забезпечення, за допомогою якого підприємство веде облік розрахунків з оплати праці, при відповідних змінах в законодавстві?», таке доповнення пов'язано з переходом обліку

підприємств з ПСБО 26 [4] на МСБО 19 [5].

Таким чином, можна зазначити, що застосування інформаційних технологій в процесі аудиту розрахунків з оплати праці є перспективним напрямом вдосконалення документування його процедур. Разом з тим, на сьогодні відсутні програми, які б допомогали спростити проведення аудиту розрахунків з оплати праці. Це пов'язано з необхідністю залучення значних фінансових ресурсів, постійними змінами в законодавстві, а також з ризиками, пов'язаними з використанням комп'ютерних технологій, тому подальшого дослідження потребує питання зменшення трудомісткості процедур аудиту.

Література: 1. Яровенко Г. М. Автоматизація як перспективний напрям розвитку зовнішнього аудиту / Г. М. Яровенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – № 4. – С. 34 – 38. 2. Яровенко Г. М. Автоматизація аудиту розрахунків з оплати праці / Г. М. Яровенко // Вісник Української академії банківської справи НБУ – 2012. – № 3. С. 87 – 92. 3. Мац Т. П. Організація аудиту в середовищі управлінських інформаційних систем / Т. П. Мац, З. М. Левченко // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2014. – № 3. С. 135 – 138. 4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» // Все про бухгалтерський облік. – 2002. – № 84. – С. 52–56. 5. Міжнародні стандарти фінансової звітності: редакція на 12.03.2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

Виконав

Студентка 2 курсу магістратури 5 групи Вернигор Є. В.
факультету консалтингу та міжнародного бізнесу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Наук. керівник

к.е.н, доцент Воїнова Т. С.

Зав. кафедри контролю та аудиту

д.е.н, професор

Дікань Л. В.